

УДК 339.137.22 : 338.266

Ільїн В.Ю.,
к.е.н., завідувач кафедри менеджменту і права
 Заруцький І.Д.,
к.е.н., доцент кафедри менеджменту і права
 Клименчукова Н.С.,
к.е.н., доцент кафедри менеджменту і права
 Луганський національний аграрний університет

ОЦІНКА КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА З УРАХУВАННЯМ ВПЛИВУ ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА

Ilin V.Iu.,
cand.sc.(econ.), head of department of management and law
 Zarutskiy I.D.,
*cand.sc.(econ.), assistant professor of the
 department of management and law*
 Klymenchukova N.S.,
*cand.sc.(econ.), assistant professor of the
 department of management and law*
 Lugansk National Agrarian University

EVALUATION OF COMPETITIVENESS OF THE AGRICULTURAL ENTERPRISE TAKING INTO ACCOUNT INFLUENCE OF THE INSTITUTIONAL ENVIRONMENT

Постановка проблеми. Сучасний рівень ефективності аграрної економіки є залежним від зовнішнього середовища функціонування в більшій мірі, ніж інші сектори економіки. Прояв цієї залежності найкращим чином характеризується необхідністю державного протекціонізму аграрної галузі. В Україні рівень державного захисту ефективності аграрного підприємства є невисоким. Це призводить до орієнтації системи управління аграрним підприємством як на операційну діяльність, так і, в рівній мірі, на подолання впливу екстерналій. Відповідно до цього, склад і структура суб'єктів, об'єктів та регуляторів управління в системі управління аграрним підприємством є формою реакції підприємства на вплив зовнішнього середовища його існування.

Оцінювання впливу інституційного середовища на конкурентоздатність аграрного підприємства є складною процедурою з двох причин. По-перше, це складність оцінки параметрів самого інституційного середовища. Дескриптивне визначення суб'єктів та складових інституційного впливу, напрямів та доміант впливу є трудомістким, але не складним завданням. Значно важче формалізувати вплив з тим, щоб з'явилась можливість оцінювати цей вплив на будь-які мікроекономічні процеси. По-друге, сучасний стан теорії та практики оцінювання конкурентоздатності аграрного підприємства характеризується відсутністю універсальності розуміння результатів оцінювання. Існує безліч методик, але результати оцінювання мають ситуаційний сенс і можуть бути використані лише в межах тих операційних систем, що брали участь в оцінюванні.

Аналіз існуючих досліджень та публікацій. Для вибору варіантів підходів та методик проведення оцінки конкурентоздатності аграрних підприємств було вивчено методики, запропоновані М.Портером, Р.Фатхутдіновим, Х.Фасхієвим, В.Диканем, Г.Багієвим, О.Млоток, К.Щиборщем, Є.Голубковим, А.Томпсоном та А.Стриклендом тощо.

За результатами досліджень праць названих вчених можна виокремити основні проблеми, з якими стикаються аналітики при виборі підходів та методів оцінки конкурентоздатності підприємства. Таким чином, актуальним завданням сучасної теорії та практики управління конкурентоздатністю підприємства є нагальна необхідність віднайти, певною мірою, універсальний вимірник впливу інституційного середовища на підприємство, який мав би можливість легкої та повної інтеграції до процедур оцінювання конкурентоздатності підприємства. Це обумовлює актуальність дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є розробка методики оцінки впливу інституційного середовища на конкурентоздатність аграрних підприємств Луганської області.

Виклад основного матеріалу дослідження. Актуальним завданням управління конкурентоздатністю аграрного підприємства є нагальна необхідність віднайти універсальний вимірник впливу інституційного середовища на підприємство, який мав би можливість легкої та повної інтеграції до процедур оцінювання конкурентоздатності підприємства. На нашу думку, це завдання можна вирішити за

допомогою залучення концепції трансакційних витрат та теорії стейкхолдерів до оцінювання конкурентоздатності аграрного підприємства. Згідно з новою інституціональною теорією, метою управління підприємством є не мінімізація трансакційних витрат, а їх підконтрольність, регульованість та можливість формалізації взаємозв'язку з дією певного набору інституцій, що здійснюють вплив на свідомість стейкхолдерів та механізм вибудовування соціально-економічних відносин, який породжує механізм забезпечення ефективності. Оцінка конкурентоздатності підприємства, що базується на неокласичній оцінці ефективності, позбавлена усвідомленого негативного впливу оточуючого середовища та стейкхолдерів, породженого поведінковими особливостями соціально-економічних агентів: опортунізму, інформаційної асиметрії та невизначеності. Результат подолання цих поведінкових передумов визначає рівень трансакційних витрат підприємця. Поведінкові передумови стейкхолдерів на шляху власної економічної максимізації визначаються сукупністю інституцій, у зоні дії яких знаходиться стейкхолдер. Стейкхолдери є трансляторами цього впливу, інституції обумовлюють їх поведінкові передумови і, зрештою, розуміння ефективності діяльності, в якій вони вбачають як організаційну, так і власну вигоду. Трансакційні витрати у цьому сенсі відображають вартість подолання опору та досягнення спільних цілей. Включення трансакційних витрат до оцінки конкурентоздатності підприємства, окрім традиційного витратного впливу на конкурентоздатність, дає можливість встановити вартість впливу інституційного середовища, до якого належать певні групи стейкхолдерів підприємства, на конкурентоздатність. Ця можливість базується на розумінні, що різні групи трансакційних витрат породжені відносинами стейкхолдерів з різними групами інституцій.

Концепція залучення трансакційних витрат до оцінки конкурентоздатності підприємства повинна враховувати можливість чіткого встановлення та формалізації взаємозв'язку між елементами в ланцюжку: «склад та структура інституційного середовища → вплив інституційного середовища на поведінку стейкхолдерів → склад та структура трансакційних витрат, породжених певною поведінкою стейкхолдерів → вплив рівня трансакційних витрат на конкурентоздатність підприємства → вплив рівня конкурентоздатності підприємства на поведінку стейкхолдерів та породжувані ними трансакційні витрати».

Враховуючи набір конкретизованих властивостей конкурентоздатності аграрного підприємства, нами були досліджені декілька систем показників, які описані в науковій літературі та використовуються на практиці. Головним критерієм включення тієї чи іншої системи до дослідження є наявність ознак саме системності, а не лише загалу показників. До переліку вивчених систем потрапили: 1) «Balanced Scorecard», відома як «система збалансованих показників»; 2) «Value Based Management (VBM)», відома як «управління вартістю»; 3) модель Du Pont»; 4) «Tableau de Board (TdB)», відома як «панель приладів»; 5) «Management by Objectives (MbO)», відома як «управління за цілями». В результаті, авторами дослідження пропонується здійснити вибір на користь використання системи «Value Based Management (VBM)». Вибір обумовлений тим, що: VBM дає можливість швидкої оцінки на періодичній або неперіодичній основі у зрозумілій для більшості користувачів вартісній формі; VBM побудована на основі оцінки ключових вартісних факторів досягнення мети з можливістю каскадування цілей; VBM дає можливість визначення та оцінки ключових факторів за кожним центром відповідальності або стейкхолдером. Сутність системи VBM базується на встановленні взаємозв'язку між метою та факторами її досягнення, і цей взаємозв'язок не повинен змінюватися зі зміною комплексу показників, що вимірюють ступінь реалізації мети та вплив факторів на реалізацію мети [3].

Управління на основі VBM припускає уяву підприємства у вигляді фінансової моделі, у фундамент якої покладені вартісні фактори обґрунтування ключових рішень, що дає можливість уникнення половинчастості та непослідовності застосування принципів VBM на практиці. Нами обрана ідеологія VBM для побудови системи показників оцінки конкурентоздатності аграрного підприємства як така, що дає можливість усесторонньої вартісної оцінки управлінських рішень, направлених на досягнення вартісної мети організації, у нашому дослідженні, – зниження рівня трансакційності діяльності підприємства.

Одним із найвагоміших результатів нашого дослідження є те, що рівень трансакційності діяльності підприємства символізує здатність аграрного підприємства рекомбінувати внутрішні фактори діяльності з метою посідання більш вигідного місця в зовнішньому середовищі, що, у свою чергу, є, на нашу думку, проявом конкурентоздатності підприємства. Підвищення рівня трансакційних витрат означає безпорадність аграрного підприємства у спробах такого рекомбінування і, як наслідок, свідчить про зниження рівня його конкурентоздатності. Для вимірювання загальної вартісної мети – зниження рівня трансакційності діяльності – пропонується застосування показника, відомого як інтегральний коефіцієнт трансакційності [1]:

$$Kim = \frac{TB}{BB} \times \frac{TB}{BD}, \text{ де} \quad (1)$$

Kim – інтегральний коефіцієнт трансакційності,

TB – трансакційні витрати;

BB – валові витрати;

BD – валові доходи.

Логіка цього показника полягає в тому, що він інтегрує питому вагу трансакційних витрат у

валових витратах та валових доходах підприємства. Питома вага, обчислена окремо за валовими витратами або доходами, може суттєво відрізнятись в рамках одного періоду. Інтегральний коефіцієнт трансакційності дозволяє всебічно поглянути на долю трансакційних витрат у діяльності підприємства. Надалі виміряємо інтегральні коефіцієнти трансакційності досліджуваних підприємств за методикою, наведеною у формулі 1. Результати розрахунків наведемо у табл. 1. В цілому можна відмітити, що з досліджуваних підприємств лише ВП «Східний регіон» ПрАТ «Агротон» має зменшення рівня трансакційності за дворічний досліджуваний період, інші підприємства мають підвищення означеного рівня. У той же час на усіх, без виключення, підприємствах спостерігається негативний вплив зміни суми трансакційних витрат на зміну інтегрального коефіцієнту трансакційності. Навіть у ВП «Східний регіон» ПрАТ «Агротон» загальна позитивна зміна інтегрального коефіцієнту трансакційності зумовлена не зниженням абсолютної суми трансакційних витрат, а випереджувальним темпом зростання обсягу діяльності у вартісному вимірі.

Таблиця 1

Інтегральні коефіцієнти трансакційності досліджуваних аграрних підприємств

Показники	ПП «Провалля»		ПрАТ «Луганська насіннева станція»		ВП «Східний регіон» ПрАТ «Агротон»		СФГ «Каштан»	
	2012 р.	2013 р.	2012 р.	2013 р.	2012 р.	2013 р.	2012 р.	2013 р.
Трансакційні витрати, тис. грн.	955,6	1080,3	450,4	600,8	5725,9	7402,8	658,6	681,8
Валовий дохід, тис. грн.	9200	10569	6416	6483	90226	181226	10301	9619
Валові витрати, тис. грн.	9162	9208	5823	7492	116446	133116	8947	9032
Інтегральний коефіцієнт трансакційності (K_{IT})	0,0108	0,0120	0,0054	0,0074	0,0031	0,0023	0,0047	0,0054
Зміна інтегрального коефіцієнту трансакційності – загалом								
Δ коефіцієнта	-0,0012		-0,0020		0,0008		-0,0006	
темп приросту, %	-10,7		-36,9		27,2		-13,7	
Зміна інтегрального коефіцієнту трансакційності за рахунок зміни суми трансакційних витрат								
Δ коефіцієнта	-0,0030		-0,0042		-0,0021		-0,0003	
темп приросту, %	-27,8		-77,9		-67,1		-7,2	
Зміна інтегрального коефіцієнту трансакційності за рахунок зміни суми валових витрат та валових доходів								
Δ коефіцієнта	0,0019		0,0022		0,0029		-0,0003	
темп приросту, %	17,1		41,1		94,4		-6,5	

Джерело: власні розрахунки авторів

Формально кажучи, розмір впливу інституційного середовища на конкурентоздатність підприємства, виражену інтегральним коефіцієнтом трансакційності, символізує зміна інтегрального коефіцієнту трансакційності за рахунок зміни суми трансакційних витрат.

Крім того, слід зазначити, що точність та адекватність оцінки інституційного впливу на конкурентоздатність підприємства може бути значно підвищена, якщо використовувати замість загальної суми трансакційних витрат підприємства суму лише мотиваційних трансакційних витрат. Це зумовлено тим, що мотиваційні трансакційні витрати виникають у результаті прояву поведінкових паттернів стейкхолдерів і саме ці витрати показують наскільки поведінка стейкхолдерів, «вихованих» впливом інституційного середовища, зумовлює підвищення загального рівня витрат аграрного підприємства. Але складність використання мотиваційних трансакційних витрат полягає в складності їх окремого вимірювання та оцінки. Процедура визначення загальних трансакційних витрат за видами переконливо показала, що сучасна інформаційна система аграрного підприємства неспроможна виокремлювати переважну більшість навіть видів трансакційних витрат, на кажучи про різновиди. Тому рекомендація використання в оцінній процедурі саме мотиваційних трансакційних витрат стосується лише випадків, коли можливе їх дійсне виокремлення в інформаційній системі підприємства.

Слід відмітити, що результати оцінювання конкурентоздатності досліджуваних аграрних підприємств шляхом використання інтегрального коефіцієнта трансакційності в цілому збігаються з результатами оцінювання згідно ідеології теорії конкурентних переваг та згідно ідеології теорії ефективної конкуренції. Але, з точки зору головного завдання нашого дослідження, значно важливішим є встановлення змін конкурентних позицій досліджуваних аграрних підприємств. Ці зміни наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Зміни конкурентних позицій аграрних підприємств відповідно до різних методик оцінки рівня конкурентоздатності за 2012-2013 рр. з одночасним встановленням впливу інституційного середовища на рівень конкурентоздатності*

Досліджувані підприємства	Зміна рангів підприємств згідно теорії конкурентних переваг, що відображають:				Зміна рангів підприємств згідно теорії ефектності конкуренції	Зміна рангів підприємств згідно оцінки конкурентоздатності на основі інтегрального коефіцієнта трансакційності	Зміна інтегрального коефіцієнта трансакційності		Вплив інституційного середовища - зміна інтегрального коефіцієнта трансакційності за рахунок зміни суми трансакційних витрат		
	частку ринку за кількістю реалізованої продукції		частку ринку за загальною вартістю реалізованої продукції				напряму зміни	рівень зміни (ранг)		характер впливу	сила впливу (ранг)
	молока	зернових	м'яса	соєних							
Приватне підприємство «Провалля» Сverdlovського району	1→3	2→2	2→2	4→2	4→3	4→4	погіршення	-0,0012 (3)	негативний	-0,0030 (3)	
ПРАТ «Луганська наслідна станція» Слов'янського району	3→2	4→3	4→4	3→3	3→4	3→3	погіршення	-0,0020 (4)	негативний	-0,0042 (4)	
Відокремлений підрозділ «Східний регіон» ПРАТ «Агротон»	4→4	1→1	1→1	1→4	1→1	1→1	погіршення	0,0008 (1)	негативний	-0,0021 (2)	
СФТ «Каштан» Сватівського району	2→1	3→4	3→3	2→1	2→2	2→2	погіршення	-0,0006 (2)	негативний	-0,0003 (1)	

Джерело: власні розрахунки авторів

Аналіз даних табл. 2 дає підстави для наступних висновків. Зміна інтегрального коефіцієнта трансакційності має напрям покращення лише у ВП «Східний регіон» ПрАТ «Агротон», інші досліджувані підприємства мають погіршення цього показника. Це, безумовно, символізує аналогічні зміни рівня конкурентоздатності досліджуваних підприємств. Це можна стверджувати на підставі співпадання по суті результатів оцінки конкурентоздатності підприємств за інтегральним коефіцієнтом трансакційності та традиційними методиками. Що стосується окремого впливу інституційного середовища на зміну інтегрального коефіцієнта трансакційності, то тут ситуація дещо інша.

Усі досліджувані підприємства відчувають негативний вплив інституційного середовища на їх конкурентоздатність, у тому числі і ВП «Східний регіон» ПрАТ «Агротон». Але серед лідерів оцінки відбулися певні зміни: найменший негативний вплив відчуває на собі СФГ «Каштан». Сила негативного інституційного впливу на СФГ «Каштан» у сім разів менша, ніж сила впливу на ВП «Східний регіон» ПрАТ «Агротон», яке, у свою чергу, має негативний вплив менший, ніж у аутсайдерів лише у півтора та два рази відповідно. Тобто, з точки зору статичної оцінки, ВП «Східний регіон» ПрАТ «Агротон» є найбільш конкурентоздатним підприємством з числа досліджуваних, але, з точки зору динамічної оцінки, потенціал утримання конкурентних позицій у СФГ «Каштан» значно вищий за інших. Нагадаємо, що негативний вплив інституційного середовища проявляється у витратах, породжених конфліктами стейкхолдерів, які, у свою чергу, породжені їх поведінковими паттернами.

У цьому сенсі СФГ «Каштан» має найменший рівень конфліктності стейкхолдерів і, відповідно, найвищий рівень узгодженості цілей. Це можна вважати дуже суттєвою конкурентною перевагою СФГ «Каштан», яка дозволить підприємству підвищувати рівень конкурентоздатності у майбутньому.

Висновки та подальші дослідження. Оцінку конкурентоздатності підприємства пропонується здійснювати з врахуванням впливу оточуючого середовища, що породжує поведінкові особливості соціально-економічних агентів (стейкхолдерів): опортунізм, інформаційна асиметрія та невизначеність. Результат подолання цих поведінкових передумов визначає рівень трансакційних витрат підприємства. Поведінкові передумови стейкхолдерів на шляху власної економічної максимізації визначаються сукупністю інституцій, у зоні дії яких знаходиться стейкхолдер. Стейкхолдери є трансляторами цього впливу, інституції обумовлюють їх поведінкові передумови. Трансакційні витрати у цьому сенсі відображають вартість подолання опору та досягнення спільних цілей. Включення трансакційних витрат до оцінки конкурентоздатності підприємства, окрім традиційного витратного впливу на конкурентоздатність, дає можливість встановити вартість впливу інституційного середовища, до якого належать певні групи стейкхолдерів підприємства, на конкурентоздатність.

Для вимірювання загальної вартісної мети нашого дослідження – зниження рівня трансакційності діяльності – пропонується застосування показника, відомого як інтегральний коефіцієнт трансакційності. Цей показник є універсальним вимірником питомої ваги трансакційних витрат у діяльності підприємства. Він представляє собою мультиплікативне поєднання співвідношень величини трансакційних витрат та об'ємів діяльності підприємства. Інтегральний коефіцієнт трансакційності дозволяє всебічно поглянути на долю трансакційних витрат в діяльності підприємства, що дозволить значною мірою підвищити рівень керованості даного виду витрат, а, отже і рівень ефективності системи управління конкурентоздатністю аграрного підприємства в цілому.

Література

1. Архиреев С.И. Трансакционные издержки и неравенство в условиях рыночной информации : учеб. пособие / С.И. Архиреев. – Харьков : БизнесИнформ, 2000. – 288 с.
2. Вольчик В.В. Институционализм: вторичность нового мифа? (возможности и пределы институциональной экономики) / В.В. Вольчик // Экономический вестник Ростовского государственного университета. – 2003. – Январь (№ 1). – Т. 1. – С. 126-134.
3. Макухін Г.А. Підходи до оцінки трансакційних витрат підприємств / Г.А. Макухін // Матеріали ІХ міжнародної конференції «Університет і регіон». Ч. ІІ. – Луганськ : СНУ ім. В. Даля, 2004. – С. 138-139.
4. Норт Д. Институції, інституційні зміни та функціонування економіки : учеб. пособие / Д. Норт ; пер. з англ. І. Дзюб. – К. : Основи, 2000. – 198 с.
5. Портер М. Международная конкуренция / Майкл Портер. – М. : Международные отношения, 1993. – 896 с.
6. Сідун В.А. Економіка підприємства : підручник / В.А. Сідун, Ю.В. Пономарьова. – К. : ЦНЛ, 2003. – 436 с.
7. Управління затратами промислового підприємства : монографія / Г.В. Козаченко, Ю.С. Погорелов, Л. Ю. Хлапьянов, Г. А. Макухин. — К. : Лібра, 2007. — 320, [36, 50-59, 64, 66] с.
8. Эннусте Ю.А. Стохастические экономические модели адаптивного планирования и проблемы их координации / Ю.А. Эннусте, А.В. Матин. — М. : Наука, 1989. — 96 с.

References

1. Arkhiyereyev, S.I. (2000), *Transaktsionnyye izderzhki i neravenstvo v usloviyakh rynochnoy informatsii* [Transactional costs and the inequality in the conditions of market information], tutorial, BiznesInform, Kharkov, Ukraine, 288 p.
2. Volchik, V.V. (2003), "Institutionalism: secondariness of the new myth ? (possibilities and limits of institutional economics)", *Ekonomicheskij vestnik Rostovskogo gosudarstvennogo universiteta*, no. 1, Vol. 1, pp. 126-134
3. Makukhin, H.A. (2004), "Approaches to the evaluation of transaction costs of enterprises", *Materialy IKH*

mizhnarodnoi konferentsii «Universytet i rehion», part II, Luhansk : SNU im. V. Dalya, pp. 138-139.

4. Nort, D. (2000), "The institutions, institutional changes and functioning of the economy", Translated from english. I. Dzyub, Osnovy, Kyiv, Ukraine, 198 p.

5. Porter, M. (1993), *Mezhdunarodnaya konkurenciya* [International competition], Mezhdunarodnyye otnosheniya, Moscow, Russia, 896 p.

6. Sidun, V.A. and Ponomarova, Yu.V. (2003), *Ekonomika pidpriemstva* [Economy of the enterprise], textbook, TSNL, Kyiv, Ukraine, 436 p.

7. Kozachenko, H.V., Pohorelov, Yu.S., Khlaponov, L.Yu., Makukhin, H.A. (2007), *Upravlinnia zatratamy promyslovoho pidpriemstva* [Management of costs of industrial enterprise], monograph, Libra, Kyiv, Ukraine, 320 p.

8. Ennuste, Yu.A. and Matin, A.V. (1989), *Stokhasticheskiye ekonomicheskkiye modeli adaptivnogo planirovaniya i problemy ikh koordinatsii* [Stochastic the economic models of adaptive planning and problems their coordination], Nauka, Moscow, Russia, 96 p.

УДК 338.1

Полозова Т.В.,
к.е.н., доцент кафедри економічної кібернетики
та управління економічною безпекою
Харківський національний університет радіоелектроніки

ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕФІНІЦІЇ ПОНЯТТЯ "ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА"

Polozova T.V.,
cand.sc.(econ.), assistant professor of the department
of economic cybernetics and management of economic security
Kharkiv National University of Radio Electronics

INVESTIGATION OF THE DEFINITION OF THE CONCEPT "INNOVATIVE AND INVESTMENT CAPACITY OF THE ENTERPRISE"

Постановка проблеми. У сучасних умовах господарювання в Україні на тлі активізації євроінтеграційних процесів актуалізуються питання забезпечення інноваційно-інвестиційної спроможності держави, регіонів, галузей, окремих підприємств. З метою подальшого удосконалення методологічних підходів до оцінки та позиціонування суб'єктів господарської діяльності в інноваційно-інвестиційному просторі виникає необхідність поширення та конкретизації понятійного апарату у даному напрямку досліджень.

Виявлено, що в сучасній науковій літературі спостерігається відсутність однозначних визначень таких понять, як: інноваційно-інвестиційна діяльність, інноваційно-інвестиційна активність, інноваційно-інвестиційна привабливість, інноваційно-інвестиційна сприйнятливність, інноваційно-інвестиційний потенціал, а визначення поняття інноваційно-інвестиційної спроможності підприємства взагалі відсутнє. Проте критичний аналіз літературних джерел дозволив сформулювати перелік найбільш застосовуваних термінів у даному напрямку, який доцільно дослідити більш ретельно.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням тлумачення понятійного апарату в інноваційно-інвестиційній сфері присвячено велику кількість наукових праць. Зокрема, серед зарубіжних учених слід відзначити праці Д. Аакера, І. Ансоффа, Е. Брукінга, П. Друкера, М. Портера, Б. Санто, Р. Фатхутдінова, Й. Шумпетера. Питання інноваційного та інвестиційного розвитку та оцінки інноваційно-інвестиційного потенціалу досліджували такі відомі українські науковці, як П.Г. Перерва [19], С.М. Ілляшенко [5; 13], В.П. Соловйов [16], О.М. Ястремська [21], Л.В. Соколова [15], П.П. Микитюк [10], С.М. Шкарлет [20], В.М. Гриньова [3], С.І. Мельник [9] та ін. Однак еволюція зазначених вище категорій у часі та просторі обумовлює необхідність постійного їх аналізу з метою подальшого поглибленого вивчення та удосконалення за умови поширення сфери практичного застосування та мінливості зовнішнього середовища.

Постановка завдання. Враховуючи ступінь актуальності та розробки даного питання, метою статті є визначення сутності поняття "інноваційно-інвестиційна спроможність підприємства" (І-ІСП).

Виклад основного матеріалу дослідження. Теоретичні та методологічні аспекти інноваційної та інвестиційної діяльності підприємства висвітлені у багатьох наукових працях. Так, питання інноваційного управління підприємством та інноваційного розвитку висвітлені у роботах [3; 5; 6; 9; 13; 14; 16; 17; 19-21]. Інвестиційні аспекти управління діяльністю та оцінки привабливості підприємства розглядаються у роботах [12; 15]. А в роботах [2; 7; 8] йдеться про інноваційну та інвестиційну спроможність підприємства.